

Raadsvoorstel

Onderwerp: Wensen en bedenkingen op voorgenomen collegebesluit (principebesluit) tot behouden van aandelen Eneco Groep N.V.	Commissie: Samen leven 28 september 2017	BBVnr: 1261186
Portefeuillehouder: Keuzenkamp - van Emmerik, T.	Gemeenteraad: 12 oktober 2017	Raadsvoorstelnr.: 1263340
e-mailadres opsteller: k.kolf@bar-organisatie.nl		Openbaar

Onderwerp

Wensen en bedenkingen op voorgenomen collegebesluit (principebesluit) tot behouden van aandelen Eneco Groep N.V.

Geadviseerde beslissing raad

- Op grond van artikel 169, vierde lid, Gemeentewet uw wensen en bedenkingen te geven ten aanzien van ons voornemen een principebesluit te nemen tot het behouden van aandelen Eneco Groep N.V., conform bijgevoegd besluit.

Inleiding

Het nemen van een principebesluit tot behouden of afbouwen van aandelen in Eneco Groep N.V. (deelnemingen) is volgens artikel 160, eerste lid Gemeentewet een bevoegdheid van ons college. Wij verzoeken u eventuele wensen en bedenkingen te maken over ons voornemen een principebesluit te nemen tot behouden van onze aandelen in Eneco Groep N.V. Na uw raadsbehandeling zullen wij uiterlijk op 31 oktober a.s. een principebesluit nemen.

De aanleiding voor dit voorstel is de per 31 januari 2017 doorgevoerde splitsing van Eneco, waarbij het geïntegreerde energiebedrijf werd gesplitst in een productie- en leveringsbedrijf (Eneco Groep N.V.) en in een netwerkbedrijf (Stedin Groep). Door de splitsing is de vraag aan de orde of wij als gemeente aandelen in Eneco willen behouden of afbouwen. Alle 53 afzonderlijke gemeentelijke aandeelhouders zijn gevraagd hierover een principebesluit te nemen voor 31 oktober 2017. De bevoegdheid hiertoe ligt wettelijk bij het college.

Als aandeelhouder worden wij vertegenwoordigd door de Aandeelhouderscommissie (AHC), die het overleg met de Eneco Groep N.V. voert over afbouw c.q. behoud van aandelen en zich laat ondersteunen door diverse adviseurs. De AHC heeft 9 vertegenwoordigers vanuit de 53 gemeenten; de 3 grootste gemeenten Rotterdam, Den Haag en Dordrecht en 6 overige groepen van aandeelhouders geclusterd naar regio.

De aandelen van Stedin Groep mogen op grond van het wettelijke privatiseringsverbod van de elektriciteits- en gasnetten alleen verhandeld worden binnen de kring van overheden. Voor het gesplitste productie- en leveringsbedrijf Eneco, dat nu volledig in een vrije markt met concurrentie opereert, gelden deze beperkingen niet. Eneco is door de afsplitsing een ander soort bedrijf geworden, met een beperktere zeggenschap en met grotere commerciële risico's. Dit vereist dat we als gemeentelijk aandeelhouder met name de publieke taak, maar ook de financiële belangen van Eneco opnieuw tegen het licht houden. Voor het bedrijf Eneco is het strategisch van groot belang dat er na de splitsing geen lange periode van onduidelijkheid ontstaat over het toekomstige aandeelhouderschap.

Beoogd effect

Om tot een principebesluit te komen van "houden" of "afbouwen" hebben wij vooral gekeken naar de duurzame rol die Eneco op dit moment speelt op de energiemarkt. Eneco is marktleider in Nederland in

opgesteld duurzaam productievermogen en levert een substantiële bijdrage aan de duurzame energie ambities uit het Energieakkoord. Wij zijn van mening dat de duurzaamheidsvisie van Eneco niet verloren mag gaan en daarom publieke aandeelhouderschap vereist. Ons huidige standpunt is om de AHC voor 31 oktober 2017 door te geven dat wij als Ridderkerk, net als de gemeente Amstelveen en vier gemeenten in Friesland, onze aandelen in de Eneco Groep N.V. wensen te behouden.

Relatie met beleidskaders

Niet van toepassing.

Argumenten

Onze argumenten voor behouden van de aandelen in Eneco Groep N.V.:

1. Als Ridderkerk willen we onze invloed maximaal aanwenden om het duurzame karakter van Eneco te verzekeren.
2. Eneco voert sinds 2007 een succesvolle duurzame strategie voor het opwekken, opslaan en leveren van warmte, (groen)gas, elektriciteit en energie gerelateerde diensten en producten. Als marktleider levert Eneco een belangrijke bijdrage aan duurzame ambities uit het Energieakkoord. Eneco is dus een belangrijke speler bij de energietransitie. Bij verkoop aan een private partij hebben wij als gemeente weinig invloed op deze duurzame strategische koers.
3. Het gevaar bestaat dat als Eneco in verkeerde handen terecht komt, haar duurzame strategie onder druk van winstgevendheid door de aandeelhouders wordt afgezwakt of, erger nog, wordt verlaten.
4. In de afgelopen jaren was Eneco, toen zij nog niet gesplitst was, ook voor een belangrijk deel al commercieel. In de afgelopen periode heeft Eneco Ridderkerk veel dividend opgeleverd.
5. We hebben nu de mogelijkheid om onze invloed op de duurzaamheidsagenda en daarmee klimaatdoelstellingen te optimaliseren en daarvoor een zeker risico te accepteren.
6. Onze gemeente heeft het geld dat de verkoop zou opleveren niet direct nodig. De verkoop van de aandelen slaat wel een structureel "gat" in de Ridderkerkse begroting van afgerond € 700.000 door het wegvallen van dividendopbrengst. Door de aandelen te behouden voorkomen we dat we geld moeten zoeken om het gat te dichten en kan Eneco voortgaan met haar duurzame strategie.
7. Wanneer alle gemeentes besluiten aandeelhouder te blijven, moet het mogelijk zijn om met Eneco een gesprek te starten om de positie van de aandeelhouders te versterken. Is Eneco hiertoe niet bereid, dan kunnen we alsnog besluiten om onze aandelen af te bouwen.

Kanttekeningen

Alleen verkoop bij voldoende gemeenten die willen verkopen

Wanneer er voldoende gemeenten zijn (minimaal 50% van het aandelenbelang) die op 31 oktober aangeven te willen verkopen zal een verkoopproces worden ingericht. De colleges van Rotterdam, Den Haag en Dordrecht (met een meerderheidspercentage van 58%) hebben inmiddels aangegeven van de aandelen Eneco af te willen. Ook Leidschendam-Voorburg (3%) gaat voor afbouwen.

Amstelveen daarentegen laat een ander geluid horen. Het college van Amstelveen wil niet af van zijn aandelen Eneco en doet een dringend beroep op de gemeenteraden van Rotterdam, Den Haag en Dordrecht om niet de lijn van hun colleges te volgen. Amstelveen denkt dat Eneco een van de weinige bedrijven is die de energietransitie op een goede manier gaan overleven omdat ze echt een duurzaamheidsvisie hebben. Als gemeente Ridderkerk sluiten wij ons hierbij aan.

Argumenten voor afbouwen (= verkoop)

A. Geen (lokale) publieke belangen

1. Sinds de liberalisering van de energiemarkt behoeven (energie)klanten niet meer door een publieke aandeelhouder tegen de monopolie-macht van hun energieleverancier te worden beschermd. Publieke belangen als betrouwbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid van energie zijn reeds op een andere manier geborgd. De gedwongen splitsing van Eneco tot commercieel bedrijf dat opereert op de vrije markt is tot stand gekomen op basis van landelijke wetgeving (Gaswet, Wet Onafhankelijk Netbeheer/ groepsverbod en Warmtewet). Op basis

hiervan kan geconcludeerd worden dat de publieke belangen, zoals tarifiering en leveringszekerheid nu voldoende zijn geborgd in deze wetten. Toezicht en handhaving hierop vindt plaats door de Autoriteit Consument & Markt (ACM).

2. Aandeelhouderschap biedt beperkte zeggenschap, zo hebben we als gemeente geen invloed op bepaalde projecten/ investeringen van Eneco (in b.v. overnames van andere bedrijven of aansluiting op een open warmtenet) binnen onze eigen gemeentegrenzen. Gedurende het splitsingstraject van vorig jaar heeft de AHC intensief overleg gevoerd met Eneco om de zeggenschap voor aandeelhouders uit te breiden. Met daadwerkelijke zeggenschap over grote investeringen (b.v. overnames) en goedkeuring van strategie heeft Eneco echter toen niet ingestemd. In geval een meerderheid van de gemeenten zal willen afbouwen zal de invloed/zeggenschap van de achterblijvende gemeenten verder worden beperkt.
3. Het is beleid van de Rijksoverheid dat een overheid geen belegger is en niet risicovol investeert als daar geen publiek belang mee is gediend (zoals vastgelegd in de Wet Financiering Decentrale Overheden/ FIDO).

B. Gewijzigde financiële belangen en risico's

1. Het toekomstige financiële belang is niet optimaal geborgd; het risicoprofiel van Eneco als normaal commercieel en marktgeoriënteerd bedrijf is onderhevig aan concurrentie en externe marktfactoren. Het risico heeft betrekking op vermindering van de aandeelhouderswaarde en/of lager dividend. (ter vergelijking: Stedin Groep kent een relatief laag risicoprofiel vanwege haar gereguleerde activiteiten. Gereguleerde activiteiten realiseren in het algemeen stabiele inkomsten).
2. Naast bovengenoemd risico bestaat ook de mogelijkheid/kans dat Eneco een hoger rendement (dividend) realiseert. Eneco Groep N.V. geeft in haar informatiepakket aan naar een verdere groei van dividend te streven.

Nu besluiten tot behouden en pas later alsnog verkopen

De blijvende aandeelhouders zullen later in het proces alsnog de mogelijkheid krijgen om aan de verkooptransactie mee te doen. Dit gaat dan wel onder bepaalde voorwaarden. Zo zal alsnog bijgedragen moeten worden in alle gemaakte kosten en geen aandelen van andere aandeelhouders mogen worden gekocht tegen een hogere prijs.

Zoals wij met dit voorgenomen principebesluit tot behouden aangeven, verkopen wij de aandelen van Eneco liever niet.

Uitvoering/vervolgstappen

Na de consultatiefase die op 31 oktober a.s. zal zijn afgerond (als alle 53 aandeelhouders hun principebesluit kenbaar hebben gemaakt) zal aan de hand van de definitieve uitkomst de verdere uitwerking door de AHC worden opgepakt. Als een meerderheid wenst te behouden dan zal nader overleg tussen de aandeelhouders plaatsvinden. Als een meerderheid wil afbouwen dan wordt via een mandaat aan de AHC de beste methode voor afbouw en het eindresultaat nog aan ons college ter goedkeuring voorgelegd.

Een belangrijk sluitstuk van het proces is dat ons college, en daarmee ook uwe gemeenteraad, in staat zal worden gesteld om de definitieve bieding/ verkoopprijs te beoordelen op basis van de geformuleerde biedingscriteria die horen bij "meest gunstige bieding" (zie Consultatiedocument hoofdstuk 12). Daarmee is het mogelijk om in laatste instantie nog te besluiten om onze aandelen wel of niet te verkopen. De uiteindelijke keuze zal dus worden gemaakt op basis van een concrete bieding. De definitieve beslissing wordt dus na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 gemaakt.

Evaluatie/monitoring

Niet van toepassing.

Financiën

Dividend in huidige begroting

We ontvangen op basis van ons aandelenkapitaal een jaarlijks dividend (56.246 aandelen per bedrijf, zijnde een geringe 1,13% van het totale aandelenpakket per bedrijf). Over de afgelopen drie jaar bedraagt het dividend op basis van het ongesplitste Eneco in totaal gemiddeld € 1.130.000.

De winst/dividendverwachting vanaf 2017 (uit te keren in 2018) en de verdeling over de twee bedrijven is door de nieuwe positionering van Stedin en Eneco op dit moment nog niet precies bekend. Mede op basis van de beslissing over en de duur van een eventueel verkooptraject komt hier in 2018 pas duidelijkheid over. Als we kiezen voor afbouwen dan zal dit tot een derving van dividend en daarmee een 'gat in de begroting' leiden van structureel ruim € 700.000 (indicatief). De inzet en opname in de begroting van een eventueel restant aan financiële middelen zal na de verkiezingen van 2018 en daarmee de nieuwe raad worden opgepakt. Gezien de gezonde financiële positie van onze gemeente is het niet noodzakelijk om onze vermogenspositie verder te verstevigen met bijvoorbeeld het aflossen op langlopende geldleningen of verhogen van onze algemene reserve.

Eenmalige verkoopopbrengst in geval van verkoop aandelen op basis van een concrete bieding

De marktwaarde van Eneco en daarmee mogelijke eenmalige verkoopopbrengst is op dit moment moeilijk in te schatten. In het Consultatiedocument is in hoofdstuk 6 (paragraaf 6.3.3) een grove inschatting gemaakt van de marktwaarde van Eneco enkel op basis van publiek beschikbare informatie. Zie in dit verband ook de inschattingen in de presentatie van onze externe accountant dhr. R.A. van Vugt.

Juridische zaken

De aandeelhouderscommissie van Eneco laat zich gedurende het gehele proces extern juridisch bijstaan door De Brauw Blackstone Westbroek. Zij zorgen ook voor het waarborgen van de legitimiteit gedurende een eventueel vervoltraject. Toetsing aan de afgesproken randvoorwaarden en beoordelingscriteria voor bidders en de juistheid van informatie maken hier onderdeel van uit.

Duurzaamheid

- Energie heeft een onmisbare strategische functie voor de samenleving. Het is een primaire levensbehoefte, voor gezinnen en bedrijven. Daarnaast verandert de energievoorziening. De tijd dat stroomlevering bestond uit een paar grote centrales en een kaartenbak met klanten is voorbij. De energievoorziening wordt steeds meer decentraal. Een Energiebedrijf (zoals Eneco) staat midden in de maatschappij en weet verbindingen te leggen tussen burgers, bedrijven en ruimtelijke vraagstukken.
- Eneco speelt op dit moment geen actieve rol om het Energieprogramma van Ridderkerk te realiseren.
- Het verkopen van aandelen Eneco door gemeenten heeft als consequentie dat de belangen om duurzame energie te produceren in en voor de regio ondergeschikt zal worden aan het financieel rendement van mogelijk (buitenlandse) investeerders, zoals we de afgelopen ook zagen bij andere energiebedrijven (Nuon en Essent).
- De energietransitie waarbij het uit-faseren van aardgas een grote rol speelt, vraagt de komende jaren forse investeringen van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Hierdoor zullen de gemeenten zoals nu het geval is, intensief op zoek moeten gaan naar subsidies en financiering van projecten. Als besloten wordt de aandelen toch te verkopen, ligt het voor de hand om dit gemeenschapsgeld te alloceren in een energiefonds die de gewenste energietransitie kan ondersteunen en mogelijk maken. Duurzaamheidsprojecten kunnen niet alleen wenselijk zijn als deze betaald worden door de MRDH, de Provincie of het Rijk.
- Netbeheer (zoals Stedin) ligt bij wet verplicht in publieke handen. De taak van het Netwerkbedrijf is om het energiesysteem te verduurzamen en onverminderd robuust en betaalbaar te houden.

Communicatie/participatie na besluitvorming

Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

dhr. H.W.J. Klaucke

mw. A. Attema

Bijlagen/ter inzage liggende stukken

1. Consultatiedocument AHC (reeds eerder beschikbaar gesteld via RIB 30 juni 2017 (BBV-1237259)
2. Informatiebrochure Enecogroep (1240116 als bijlage bij BBV-1237259)
3. Presentatie/inleiding van wethouder Keuzenkamp in commissiebijeenkomst van 30 augustus 2017 (1261193)
4. Presentatie accountant dhr. R.A. van Vugt in commissiebijeenkomst van 30 augustus 2017 (1261191)